Vanliga frågor och svar om preliminär statistik

Idag publicerar Statistiska centralbyrån och Naturvårdsverket preliminära statistik över utsläpp till luft och klimat för helåret 2020.

Statistiken som SCB respektive Naturvårdsverket presenterar skiljer sig åt. Nedan följer några enkla frågor och svar på varför och vad statistiken kan användas för.

Vad handlar statistiken om?

Statistiken från Naturvårdsverket omfattar utsläpp av växthusgaser från svenskt territorium även kallad territoriell statistik. Statistiken från SCB omfattar utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar från Sveriges ekonomi, även kallad för statistik med produktionsperspektiv.

Båda dessa statistikprodukter är officiell statistik, vilket betyder att de följer riktlinjer om när och hur statistiken ska publiceras, hur kvaliteten ska säkerställas och hur dokumentationen ska vara.

Är det skillnader i statistiken – och varför är det så?

Det finns skillnader i respektive statistiken vad gäller omfattning och fördelning.

Den territoriella statistiken räknar de *utsläpp som skett inom Sveriges gränser*. Statistiken med produktionsperspektiv utgår från *svenska ekonomiska aktörers utsläpp* oavsett var i världen utsläppen sker. Dessa olika principer leder till skillnader i utsläppsnivåer för respektive statistik. Då statistiken med produktionsperspektiv inkluderar vissa utsläpp från internationella transporter, vilket den territoriella statistiken inte gör, visar statistiken med produktionsperspektiv typiskt större utsläpp än den territoriella. Specifikt, inkluderar statistiken med produktionsperspektiv svenska ekonomiska aktörers utsläpp utanför Sveriges gränser (t.ex. svenska flygföretags internationella resor) medans dessa exkluderas enligt det territoriella perspektivet. Motsvarande inkluderas utländska ekonomiska aktörers utsläpp inom svenskt territorium (t.ex. utländska åkeriföretag) men exkluderas enligt produktionsperspektivet. Den territoriella statistiken omfattar även upptag av växthusgaser inom svenskt territorium (t.ex. i skogen).

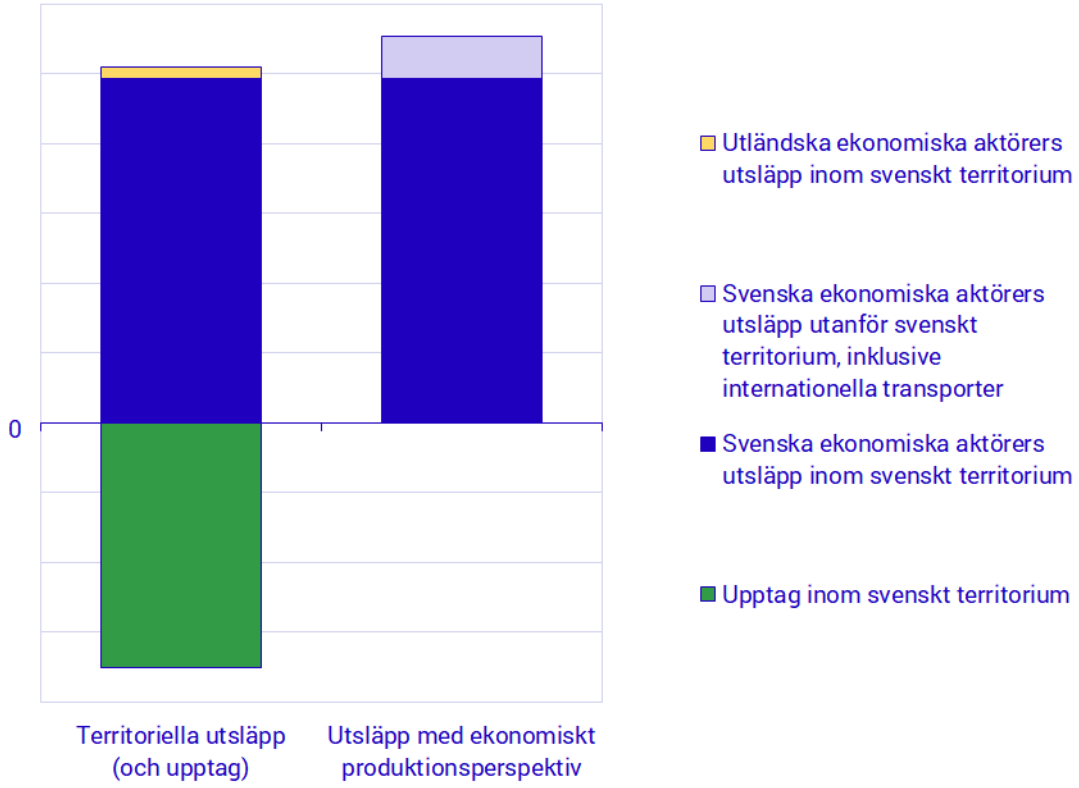

Den territoriella statistiken fördelas per *aktivitet eller process* som leder till utsläpp, t.ex. transport, arbetsmaskiner, uppvärmning m.m. Statistiken med produktionsperspektiv fördelas i samma *branscher* som används inom nationalräkenskaper, t.ex. stålindustrin, jord- och skogsbruksföretag, fastighetsförvaltning m.m. enligt standard för svensk näringsgrensindelning, SNI 2007.

Betyder skillnaderna något för hur statistiken används?

Ja, det har betydelse. Den territoriella statistiken används för att följa utsläppsutvecklingen i förhållande till beslutade klimatmål i Sverige, EU och FN.

Den territoriella statistiken rapporteras också in till FN:s klimatpanel och är uppbyggd för att visa vilka aktiviteter och processer som leder till utsläpp i de olika länderna. Där kan länderna förväntas ha stor rådighet över vilka lagar och regler som gäller och kunna göra beräkningar av reduktionsmål för landet.

SCB:s utsläpp med produktionsperspektiv kan istället svara på frågor om hur olika delar av produktion och konsumtion i ekonomin bidrar till utsläppen. Genom kopplingen till branscher och produkter kan även analyser som rör priser på naturresurser och andra frågor som t.ex. sysselsättning göras.

Varför gör två myndigheter liknande statistik?

I Sverige finns 28 statistikansvariga myndigheter som ansvarar för att ta fram officiell statistik inom sina respektive områden. Inom området miljö finns fyra olika statistikansvariga myndigheter. Naturvårdsverket har statistikansvaret för utsläpp, avfall och miljötillstånd. Inom området miljö har SCB statistikansvaret för miljöräkenskaper, vilka baseras på den ekonomiska statistiken som SCB ansvarar för, och hållbar utveckling som kopplar samman statistik från olika områden, liksom för naturresursanvändning som mark- och vattenanvändning och gödselmedel och kalk.

Varför finns det två statistiska ramverk inom utsläpp till luft och klimat?

De olika statistiska ramverken svarar på olika frågor. Frågor om hur ekonomin påverkar miljön behöver besvaras med andra systemavgränsningar än frågor om vad som händer med miljöpåverkan inom ett land. Ramverken är framtagna av experter som har sett till att statistiken som produceras är

jämförbar globalt för sina specifika syften. Alla länder som tar fram statistiken enligt ett visst ramverk måste följa detta och göra sitt bästa för att se till att samma aktiviteter mäts just för jämförbarheten.

För internationell rapportering till klimatkonventionen följs riktlinjer som FN:s klimatpanel (IPCC) har tagit fram [https://www.ipcc.ch/]. För miljöräkenskaperna finns en statistisk standard som FNs statistikdivision har utvecklat [www.seea.un.org/content/seea-central-framework].

Båda typerna av statistik rapporteras internationellt, till FN, Eurostat och Europeiska miljöbyrån via förordningar och konventioner.

Vad gör myndigheterna för att samarbeta?

Vi tar bland annat fram gemensamma beskrivningar av statistiken för att skapa en samsyn kring vad vi gör. Vi deltar på gemensamma konferenser och i andra sammanhang för att berätta om arbetet. Till exempel har vi diskuterat klimatstatistik tillsammans på SCB:s podd, på tal om siffror: www.soundcloud.com/user-125489973/6-miljo-och-klimat

Det största samarbetet sker genom att Naturvårdsverket ger konsortiet Svenska Miljöemissionsdata (SMED), där SCB ingår, i uppdrag att ta fram den preliminära och slutliga årsvisa territoriella utsläppsstatistiken. I samband med detta samarbete sker även utbyte av data och kunskap myndigheterna emellan.

Vill du fördjupa dig i hur statistiken tas fram? Läs mer här:

Om den territoriella statistiken:

https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/Tre-satt-att-berakna-klimatpaverkande-utslapp/Kvartals--och-preliminara-arsvisa-vaxthusgasutslapp/

Om miljöräkenskapernas utsläpp till luft och klimat:

https://www.scb.se/contentassets/f0d9c7eda5be4b8a96c5827e4bebf513/mi1301_kd_2019_nb_200131.pdf

Gemensam beskrivning av statistiken:

http://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/Tre-satt-att-berakna-klimatpaverkande-utslapp/